

Grane kommune
Midt i blinken

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

2011-2021

Innhold:

Forord.....	S
Innledning.....	S
Om planprosessen.....	S
Planstrategi.....	S
Lovgrunnlaget	S
Visjon og hovedsatsningsområder.....	S
Hovedsatsningsområde Næringsutvikling.....	S
Hovedsatsningsområde Utdanning og kompetanse.....	S
Hovedsatsningsområde Identitet og omdømmebygging.....	S
Hovedsatsningsområde Befolkningsutvikling med vekt på engasjement av ungdom og kvinner.....	S
Hovedsatsningsområde Kultur og fritidsaktiviteter.....	S
Hovedsatsningsområde Kvalitet på utmarksarealer.....	S

Forord.

Grane kommune er en innlandskommune med storslagen natur helt sør i Nordland fylke. Naturkvalitetene er svært gode og gir muligheter for de ypperste livs- og opplevelseskvaliteter. Friluftsliv, jakt og fiske har de aller beste betingelser i kommunen.

Næringslivet er variert og stabilt innenfor jordbruk, skogbruk, reindrift, turisme, småindustri og handel. Kommunen har solide tradisjoner innenfor trebearbeidende virksomhet, hvor Norgesvinduet Svenningdal AS har vært og er hjørnesteinsbedriften. I tillegg til lokal sysselsetting er det arbeidspendling særlig rettet mot nabokommunen Vefsn.

Offentlig tjenesteyting er godt utbygd og bidrar i tillegg til verdifull sysselsetting.

Grane kommune er et kommunikasjonsmessig knutepunkt. E6 og Nordlandsbanen går gjennom kommunen. Det er riksveiforbindelse både til Sverige og via Tosenveien til kysten. En tur etter Villmarksveien, på strekningen Majavatn via Hattfjelldal til Korgen i Hemnes kommune, kan være en flott opplevelse for de som ønsker å nyte naturen. Nærmeste kortbaneflyplass ligger i nabokommunen Vefsn.

Det bor om lag 1500 innbyggere i kommunen. Hovedtyngden av innbyggerne bor i kommunesentret Trofors. Øvrig befolkning bor i og omkring de mindre bygdesentrene Grane, Svenningdal, Fiplingdal og Majavatn.

GRANE KOMMUNE I KORTFORM:

Historie:

Egen kommune fra 1. juli 1927

Størrelse: 2017 km²

Innbyggere: 1487 personer (2010)

Kommunesenter: Trofors

Attraksjoner:

Porten til Nord-Norge

Vefsna

Majavatn

Laksforsen

Børgefjell nasjonalpark

Lomsdal- Visten nasjonalpark

Bygdetunet, Gammelsagmaro

Stavassgården

Grane kirke

Avstander fra Trofors:

Mosjøen 42 km

Hattfjelldal 36 km

Tärnaby 110 km

Brønnøysund 120 km

Trondheim 360 km

Bodø 390 km

Oslo 890 km

Grane kommune vil etter Statistisk sentralbyrås beregninger få en svak nedgang i folketallet frem mot 2025. Kommunen har en noe høyere kvinneandel i aldersgruppen 20 – 39 år enn gjennomsnittet i Nordland fylke, og andelen unge 0-17 år er om lag på samme nivå som i resten av fylket. Kommunen har videre en langt lavere andel av personer med innvandrerbakgrunn både i forhold til fylket og landet for øvrig. Spesielt gjelder dette andelen personer med ikke-vestlig bakgrunn.

Kommunen har god barnehagedekning. I praksis får alle som søker barnehageplass, og kommunen har ikke ventelister. Kommunen har et godt skoletilbud med 2 skoler, den nyrenoverte Grane barne- og ungdomsskole og Fiplingdal skole (udelt 1-4 skole). Andelen av personer over 16 år med høyere utdanning er 11,9%, mot snittet i fylket på 20,1% og hele landet på 25,5%.

Kommunens sysselsetting innen primærnæringen (12,8%) er dobbelt så høy som i Nordland fylke og fire ganger så høy som i landet for øvrig. En av tre i Grane arbeider i sekundærnæring, mot en av 5 i landet som helhet. Tertiærnæringen er da følgelig (53,7%) mye mindre i Grane enn i fylket og i landet som helhet. Grane kommune er den største arbeidsgiveren og sysselsatte i det offentlige utgjør 39,7% mot 36,6% i fylket og 28,7% i hele landet.

Grane kommune har svært god legedekning. Kommunen har 20 legeårverk pr 10 000 innbyggere, noe som er vesentlig høyere enn i fylket (10,6) og i landet ellers (9,2).

Innledning.

Kommuneplanlegging skal være en metode og et verktøy for å sette i system tanker, verdier og visjoner som er viktige for innbyggerne i et kommunesamfunn og for også å oppfylle sentrale målsettinger for storsamfunnet. Planenes endelige mål skal gjenspeile innbyggernes ønsker og vilje så langt det er mulig, og at planene kan omsettes i praktisk handling. I planprosessen er gitt ekstern informasjon og det er gjennomført innbyggermøter m.v. hvor det er gitt anledning til innspill i tråd med gjeldende lovverk.

Strategidelen kalles også samfunnsdelen og er en langsiktig overordnet plan. Den skal forholde seg ikke bare til kommunens innbyggere, men også til krav fra og hvordan den påvirker andre medspillere utenfor den enkelte kommune både på kort og lang sikt. Den skal gi retningslinjer for sektorenes planlegging og for forvaltning av arealer og naturressurser opp mot ønsket og forventet utvikling.

Den kortsiktige delen av kommuneplanen omfatter samordnet handlingsprogram for sektorenes virksomhet for de nærmeste årene. Planleggingen skal bygge på de økonomiske og øvrige ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. På kort sikt, men også på lang sikt er forventninger om og reelle finansieringsmuligheter for gjennomføring viktige å forholde seg til i de satsinger som prioriteres.

Om planprosessen

Arbeidet med ny Strategisk plan for Grane kommune som del av "rullering" av gjeldende Kommuneplanen fra 2001, ble oppstartet i mai 2009, med en ide-dugnad i kommunestyret. Her var også sekretær fra Indre Helgeland Regionråd tilstede, som innledet med generell informasjon om utviklingstrekk i vår region ift befolkningsutvikling, bomønster, næringslivsendringer mv basert på bl annet tilgjengelig statistisk materiale for framskriving av den lokale- og regionale samfunnsendring.

Med formannskapet som styringsgruppe for det videre arbeid med Strategisk plan, ble det utover høsten 2009 arbeidet videre med det faktiske innhold i planen, hvor prosessen videre ble forankret i et Planprogram for både Strategisk- og areldelen, vedtatt i kommunestyret i des 2009.

Vinter / vår 2010 ble Strategisk plan presentert på diverse åpne møter som bygdemøter, møter med næringsliv mv, uten at vi fikk noen stor respons tilbake. Ultimo juni 2010 ble utkast til Strategisk plan sendt ut på høring til lokale lag og foreninger, regionale sektormyndigheter mv, som resulterte i at vi fikk 13 skriftlige tilbakemeldinger innen høringsfristens utløp som var 25. sep 2010.

Tilbakemeldingene ble bearbeidet av adm, som resulterte i at det på FS-møtet den 21. feb 2011 ble lagt fram et revidert utkast til Strategisk plan. Tidligere antall hovedsatsingsområder ble foreslått økt fra 4 til 6, som ble godkjent av FS.

Lovgrunnlaget.

I plan og bygningslovens §10-1 heter det:

§ 10-1. Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.

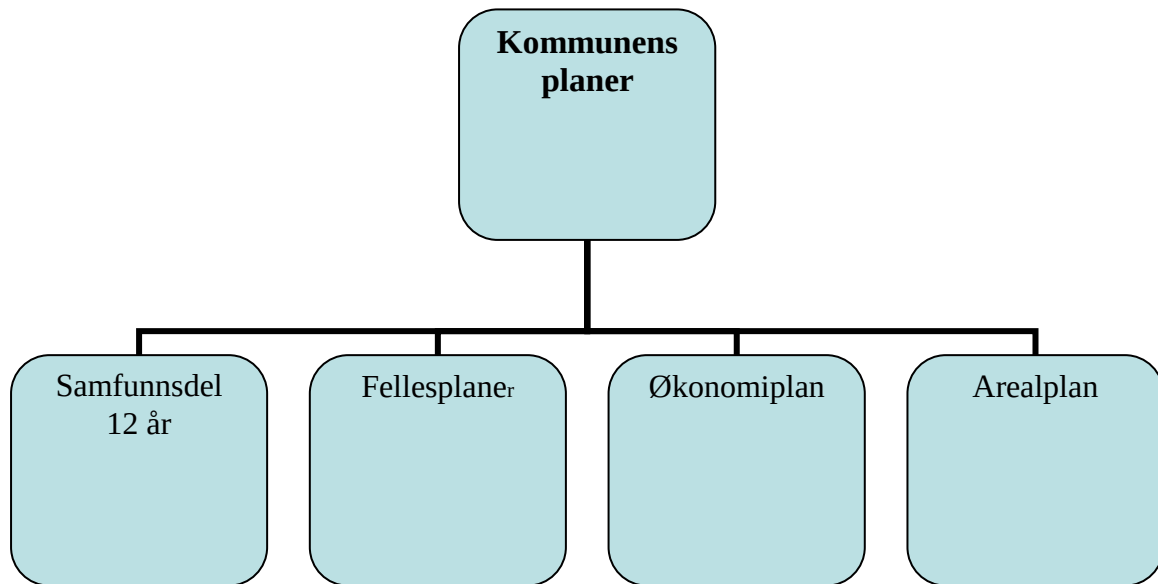
.

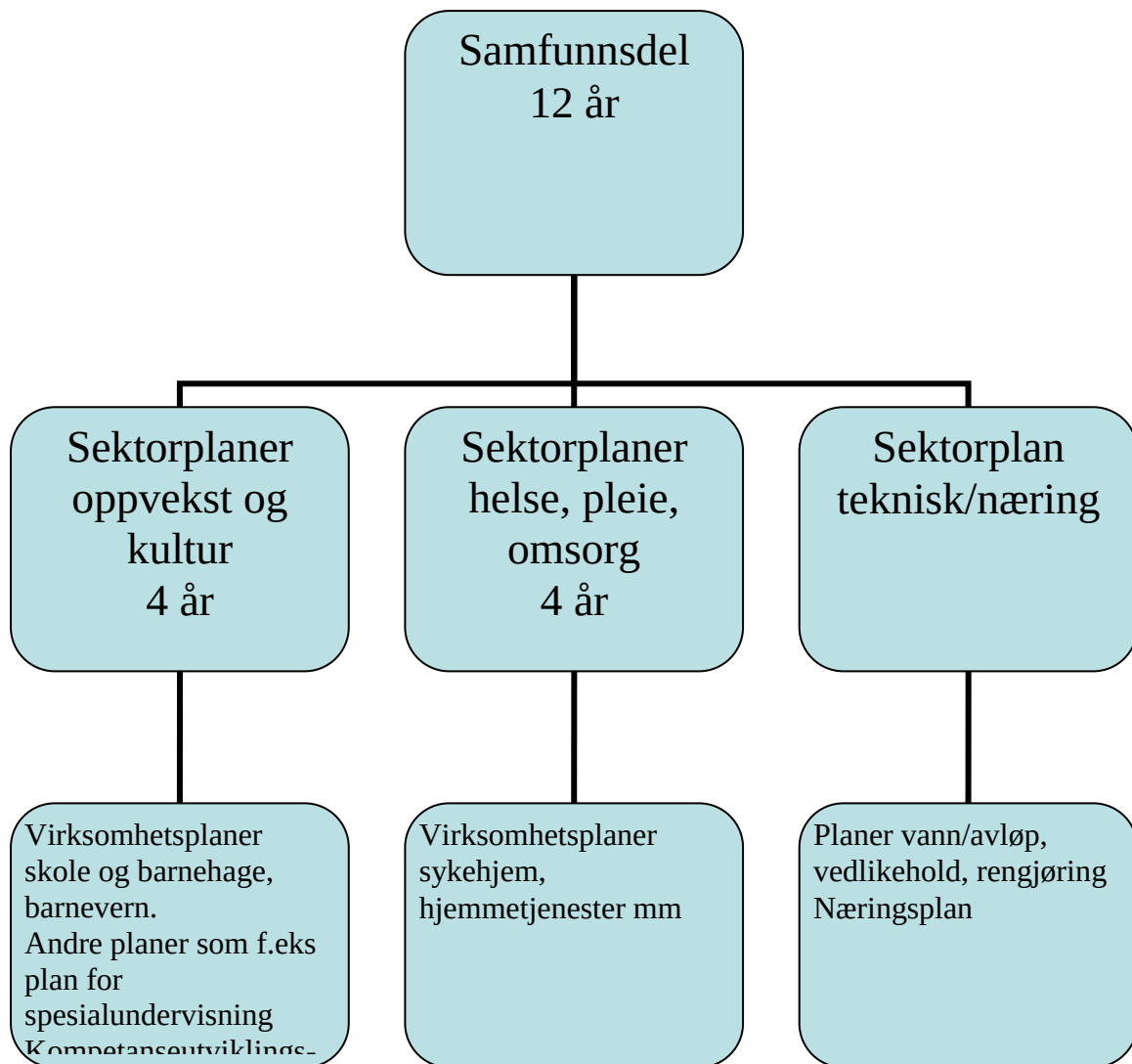
I kommunelovens §5 heter det:

§ 5. Kommunal og fylkeskommunal planlegging.

1. Kommunen skal utarbeide en samordnet plan for den kommunale virksomhet. Fylkeskommunen skal utarbeide en regional planstrategi og kan utarbeide regional plan. Regional plan skal samordne statens, fylkeskommunens og kommunenes virksomhet i fylket.
2. Kommune- og fylkeskommuneplanleggingen skal bygge på en realistisk vurdering av den forventede utvikling i kommunen eller fylkeskommunen, og av de økonomiske ressurser som vil stå til rådighet, slik dette framgår av økonomiplanen.
3. Nærmere bestemmelser om den kommunale og fylkeskommunale planlegging gis ved lov.

Planstrategi

Kommuneplanens samfunnsdel

Visjon og hovedsatsingsområder.

Visjon:

”Grane kommune skal utvikles til å bli en kommune der distriktsarbeidsplasser skapes, der lokale fortrinn utnyttes på en bærekraftig måte og hvor det er godt å bo.”

Kommunens planarbeid bør ha et felles overordnet perspektiv enten det gjelder kommuneplan, stedsutvikling eller temaplaner m.v. For å lykkes er det nødvendig å treffe de trender og strømninger som skjer i samfunnet. Videre er det viktig å klare å kommunisere kommunens fortrinn på en attraktiv måte til omverdenen. Dette er samlet sentralt for å bygge opp identitet som skaper stolthet i forhold til å representere/ trekkes til kommunen.

Medvirkning fra kommunens innbyggere og andre er viktig. Mulighet for innspill er presentert samtidig med presentasjon av planprosessen for arealdelen, men innspill er ikke kommet utover de som tidligere er kommet fra kommunens politikere og fra berørte i forbindelse med arealdelen.

For å nå overordnede målsettinger har kommunestyret vedtatt satsingsområder som skal fokuseres på i planperioden.

Hovedsatsingsområder:

1. Næringsutvikling.
2. Utdanning og kompetanse.
3. Identitet og omdømmebygging.
4. Befolkningsutvikling med vekt på engasjement av ungdom og kvinner.
5. Kultur og fritidsaktiviteter
6. Kvalitet på utmarksarealer

Innenfor hvert hovedsatsningsområde har kommunestyret valgt å peke på en del konkrete tiltak. Disse tiltakene skal legges inn i de sektor- og handlingsplaner der de naturlig hører hjemme.

1. Satsingsområde næringsutvikling.

1.1 Det skal arbeides aktivt for å beholde eksisterende næringsliv og for å utvikle nye arbeidsplasser innen industri, reiseliv og annen tjenesteytende virksomhet.

Skal gjennomføres ved:

- Å utvikle positive relasjoner til bedrifter, små og store, i kommunen.
- I samarbeid videreutvikle etablert organisering av næringsarbeidet i kommunen.
  - Styrke en næringsvennlig kultur i kommunen.
  - Forbedre nettpresentasjon av Grane med fokus på næringsliv og næringsmuligheter.
- Vi ønsker å være positive i forhold til å tilrettelegge og/eller for å støtte arealutnyttelse der næringsvirksomhet er formålet.
- Kommunen vil så langt det er mulig yte støtte til personer som har ideer/planer om næringsvirksomhet i kommunen.

1.2 Økonomiplanen skal utvikles slik at sammenhengen mellom strategiske beslutninger og de årlige kretsløp i sterkere grad tydeliggjøres.

Kommuneplanen skal være basert på realistiske økonomiske og ressursmessige vurderinger. Dette er krav i både plan- og bygningsloven og kommuneloven.

1.3 Vi ønsker å skape ny næringsvirksomhet basert på våre naturgitte forutsetninger.

Skal gjennomføres ved:

- Markedsføre kommunen som et sted med vakker natur, store turmuligheter og rike muligheter for jakt og fiske.
- Legge til rette for kontrollert utbygging av hytter i hele kommunen der det ikke er sterk konflikt med andre næringer og miljø.
- Etablere ordninger for motorisert ferdsel i utmark i tråd med erfaringer fra prøvekommunene, samt delta i interkommunalt samarbeid innen området med våre partnerkommuner innen Indre Helgeland Regionråd.

- Utnytting av ny E-6:
  - Næringsaktivitet knyttet til anleggsperioden.
  - Ny næringsaktivitet/utvidelse av næringsaktivitet særlig knyttet til sentrumsutvikling for Trofors men også i kommunens mindre grender.
  - Utvikle infrastruktur og veinett i tillegg til E-6.
  - Tilrettelegge for å kunne etablere overnattingsmuligheter i kommunesenteret.
  - Tilrettelegging næringsareal
- Utnytte utviklingsmuligheter knyttet til nasjonalparkene og de nye verneområdene.
- Regulere og klargjøre næringsarealer.
- Utvikle eksisterende næringsliv.
  - Fokus på trebearbeidende industri.
  - Skape ringvirkninger fra eksisterende industri.
  - Skape interesse for og støtte utvikling av nisjeproduksjon som kan sikre fremtidig drift av gårdsbruk m.v.
  - Samarbeide med Statskog for å utvikle reiselivsnæringen og andre typer næringer.
  - Tilrettelegge naturen for å fremheve kommunens naturskjønnhet, og tilrettelegge denne for næringsvirksomhet.
- Tiltrekke offentlige arbeidsplasser med særlig vekt på forvaltning av verneområder.
- Legge forholdene til rette for at Beitenæringen (rein, sau mv) gis levedyktige vilkår.

1.4. Vi vil arbeide for å styrke infrastrukturen. Dette gjelder både vegnett og moderne telekommunikasjon.

Skal gjennomføres ved:

- Administrativt og politisk skal det drives et aktivt informasjonsarbeid og press mot aktuelle myndigheter for å få iverksatt nødvendige forbedringer av vegstandarden på Helgeland, herunder for E-6 som nå er godt i gang mht pågående planprosess.
- For Nordlandsbanen som for veinettet bør det arbeides for økt standard, og at Trofors stasjon blir et knutepunkt for både person- og godstrafikk for søndre- og indre Helgeland. Trofors stasjon som tømmerterminal bør utredes. Det bør arbeides for å få ned antallet planoverganger i kommunen og det må holdes av nødvendig areal langs jernbanen for å sikre fremtidens behov.
- Generelt skal kommunale veger holde en god standard. Dersom trafikkgrunnlaget er lite vil en måtte vurdere å redusere kommunalt engasjement i vegvedlikehold.
- Det tas sikte på at kommunen i samarbeid med lokale næringsaktører skal videreutvikle internettløsninger med større kapasitet innen bredbåndtilbudet.
- En skal arbeide aktivt slik at flest mulig av kommunens innbyggere har tilfredsstillende dekning av mobiltelefon og tv-sendinger via digitalt bakkenett.

2. Satsingsområde utdanning og kompetanse.

Tiltak:

- Kartlegge kompetansebehov i næringslivet i dag og framover - 10 års horisont.
- Følge opp aktuelle kandidater med tilhørighet til kommunen og som innehar etterspurt kompetanse ift nøkkelstillinger innen off- og privat sektor.
- Sende skriv til alle arbeidsgivere om å melde inn sine behov for faglært arbeidskraft.
- Tilfredsstille behov i helsesektoren gjennom lærlingeplasser og stipendordninger.
- Stimulere grunderånden blant skoleelevene.
- Stimulere til entreprenørskap blant unge (eks. elevbedrifter).
- Stimulere næringslivet til å tilby skoleungdom sommerjobb og praksisplass.
- Styrke rådgivning i skolen.
- Delta i "Vi Vil Heim" prosjektet.
- Stimulere studenter med muligheter for utprøving i arbeidslivet og tilrettelegging av praksisplasser i privat- og offentlig sektor
- Satse på grunnskole, kulturskole, karrieresenter med
- Godt kvalifiserte- og motiverte lærere og assistenter
- Investere i oppdaterte læremidler /IKT.
- Helhetlig- og gode undervisningstilbud.
- Videreutvikle kulturskolen.
- Videreutvikle lokal karrieresenter-satellitt under MRK Mosjøen.
- Sørge for at nasjonale målkrav blir fulgt.
- Dersom barnetallet i Fiplingdalen har en negativ utvikling vil en måtte vurdere nedlegging av Fiplingdal skole og overflytting av elever til Trofors.
- Børgefjellskolen ønskes fortsatt opprettholdt og videreutviklet som leirskoletilbud og med økt aktivitet utenom leirskolesesongen.

3. Satsingsområde identitet og omdømmebygging.

Tiltak:

- Gjennomføre planer for forskjønnelse.

- Vise stolthet overfor egen kommune utad.
- Samhandlingsprosesser.
- Bevisstgjøring.

- Profilering av Grane kommune.
- Trekke fram våre gode sider innen kulturliv, helse- og eldreomsorg.
- Trekke fram lokale servicetilbud.
- Trekke fram tilbud om billige tomter/rimelig å etablere seg i egen bolig.

- Markedsføring av arrangementer m.v.
- Markedsføring av større arrangementer som Granedagene, Fiplingdalsmarknaden med mer.

- Involvering av kommunens innbyggere.
- Folkemøter for våre innbyggere i viktige saker.

- Videreutvikle kommunens hjemmeside.

- Gjennomføre et omdømmeprojekt.
- Involvere den yngre garde.

- Ta vel imot nye innbyggere/innflyttere.
- Velkomstinformasjon
- Oppdater egen folder.

- Utnytte verneområdene/vernestatusen.

- Kommunen skal bidra med å styrke bygdesentrene

- Vi ønsker å styrke kommunens servicefunksjoner og å utvikle kommunesenteret.

Skal gjennomføres ved:

- Følgende prinsipper skal være basis for det arbeid som gjennomføres:
Forutsigbarhet, kvalitet, serviceinnstilling og effektivitet.
- Å videreutvikle Servicetorget til et sted der en kan få rask hjelp til det meste, og selvsagt hyggelig service.
- Kommunesenteret skal utbedres med trafiksikker gang- og sykkelveg mellom jernbanestasjonen på Trofors og nytt boligfelt på Vassbekkmoen.
- Å drive kontinuerlig forbedring av informasjon og service over internett.

Samarbeid skal være et nøkkelbegrep i hele vår virksomhet. Vi ønsker å legge til rette for samarbeid internt og eksternt der vi ser at dette gir gevinst i forhold til både økonomiske ressurser og tidsressurser.

Skal gjennomføres ved:

- Vi skal bli bedre til å gjennomføre arbeide på tvers av sektorer og til å orientere mot løsninger.
- Vi ønsker å fortløpende vurdere vår interne virksomhet, herunder både administrativ og politisk organisering, med tanke på å yte bedre tjenester til våre innbyggere.
- Det skal utvikles samarbeidsløsninger med både nabokommuner og øvrige kommuner på Helgeland der dette er formålstjenlig.
Slikt samarbeid må også kunne omfatte analyser med etterfølgende forslag om omorganiseringer av så vel statlige som fylkeskommunale tjenester på Helgeland, der dette vil kunne virke positivt for befolkningen.
Grane kommune ønsker å være pådriver i dette arbeidet.

4. Satsingsområde befolkningsutvikling med vekt på engasjement av ungdom og kvinner.

Tiltak:

- Attraktive arbeidsplasser.
  - Kommunen har for mange deltidsarbeidsplasser og stillingsbrøkene skal derfor økes.
  - Praksisplasser for ungdom.
  - Kommunale lærlingeplasser.
  - Støtte til lærlingplasser i private bedrifter.
  - Gode opplevelser – viktig for at ungdom etter endt utdanning ønsker å flytte ”heim”.
  -
- Diverse tiltak:
  - Hybelhus for ungdom / rimelige ”førstehjem” (eks. tidligere ungbo).
  - Bedre offentlige kommunikasjoner.
  - Utdanningsstipend med ”bindingstid”.
  -
  - Foreta en grundig analyse av bygningsfasilitetene innenfor helse- og sosialsektoren, med tanke på å kartlegge behov for utbedring/nybygg.
  - Kommunen ønsker å avhende kommunale boliger som ikke er i bruk, og å kanalisere frigjorte ressurser for vedlikehold av prioriterte bygg.

5. Satningsområde kultur og fritidsaktiviteter

Vi vil arbeide for å få et godt tilbud av kultur og fritidsaktiviteter, blant annet gjennom støtte til lokalt lag og foreningsliv.

Skal gjennomføres ved:

- En ønsker at lokale lag og foreninger gjennom deltakelse i årlig handlingsplan for sektoren, tar ansvar for å synliggjøre hvilke kultur- og fritidsaktiviteter det bør satses på. I samarbeid med lokale lag og foreninger foretas en prioritering av tiltak som ønskes gjennomført.
- Kommunen ønsker å bidra med ressurser, lokaler og andre hjelpemidler så langt dette er mulig.
- Aktiviteter som gjennomføres i størst mulig grad kan benyttes av folk i alle aldre og med ulike forutsetninger.
- De prosjekter / tiltak kommunen har et ansvar for skal kjennetegnes av kvalitet og god standard.

6. Satningsområde kvalitet på utmarksarealer

Det skal arbeides for at kvaliteten på våre utmarksarealer opprettholdes.

Skal gjennomføres ved:

- Forvaltning av kommunens arealer skal skje som vedtatt i arealplan.
- Før en vurderer tiltak eller inngrep som medfører endret arealbruk skal konsekvensene ved tiltak / inngrep være tilstrekkelig vurdert.
Dette gjelder i forhold til reindriftsnæring, samiske kulturminner, kulturminnemyndigheter, vilt og fiskeinteresser.
- Vi ønsker å prioritere tiltak som forhindrer eller motvirker forurensning og forsøpling.
- Vi vil være restriktive i forhold til å tillate motorisert ferdsel på barmark.
- Det skal arbeides aktivt for at Vefsna igjen skal bli ei god lakseelv.